

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov **1/ M. R.**, bývajúcej v R., **2/ S. N.**, bývajúceho v M., **3/ V. N.**, bývajúceho v M., **4/ M. F.**, bývajúceho v M., **5/ D. F.**, bývajúceho v B., zastúpených JUDr. O. Š., advokátom v B., proti odporkyni **Slovenskej republike – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, za účasti prokurátora, **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 3 C 30/2009, o dovolaní navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 9. novembra 2010 sp. zn. 5 Co 71/2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 9. novembra 2010 sp. zn. 5 Co 71/2010 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Ružomberok rozsudkom zo 4. januára 2010 č.k. 3 C 30/2009-218 uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľom 1/ až 5/ náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci vo výške 138 695,53 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne z dlžnej sumy od 8.1.2009 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V ostatnej časti návrh zamietol a vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 151 ods. 3 O.s.p.). Dospel k záveru, že boli splnené predpoklady vzniku zodpovednosti štátu za škodu uplatňovanú navrhovateľmi podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“), ktorými sú nezákonné rozhodnutie, existencia škody a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a škodou. Nárok navrhovateľov na náhradu škody bol aj vopred prerokovaný príslušným orgánom (§ 4 a § 11 zákona č. 514/2003 Z.z.). Uviedol, že rozsudok Okresného súdu Ružomberok z 11. novembra 2003 č.k. 5 C 188/02-220 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo 7. septembra 2004 sp. zn. 23 Co 61/04, je nezákonným rozhodnutím, lebo bol zrušený (spolu s rozsudkom

krajského súdu) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. novembra 2005 sp. zn. 1 Cdo 27/2005 z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Rozsah dovolacieho prieskumu určovalo zodpovedanie otázky o začiatku plynutia premlčacej doby pre uplatnenie nároku spoluvlastníka na predkupné právo a dovolací súd jednoznačne konštatoval, že predkupné právo bolo možné reálne uplatniť dňa 24. mája 1999, kedy bola uzavretá kúpna zmluva (ktorou bolo porušené predkupné právo) a nie dňom vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, pričom poukázal na konštantnú judikatúru súdov. Námietku odporkyne, že nejde o nezákonné rozhodnutia, preto považoval za nedôvodnú. Navrhovatelia uplatnili škodu, ktorá im mala nezákonným rozhodnutím vzniknúť v celkovej výške 971 226,20 €, pozostávajúcej zo skutočnej škody vo výške 54 821,75 €, z ušlého zisku vo výške 871 835,39 € (z toho titulom nájomného vo výške 796 903,01 € a titulom nárastu cien nehnuteľností vo výške 74 932,38 €). Konštatoval, že predmetné nezákonné rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 17. januára 2005 sa stalo podkladom pre vykonanie zápisu v katastri nehnuteľností záznamom podľa § 34 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností v prospech spoločnosti P. (zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností mal deklaratórne účinky, lebo táto spoločnosť nadobudla spoluvlastníctvo k nehnuteľnostiam v rozsahu 1/2 momentom právoplatnosti rozhodnutia). Pokiaľ potom v období od právoplatnosti predmetného rozhodnutia do právoplatnosti rozhodnutia najvyššieho súdu (ktorý ho zrušil) došlo k prevodu 1/2 spoluvlastníckeho podielu zapísaného do súpisu konkurznej podstaty úpadcu uvedenej spoločnosti, išlo o bezprostredný vzťah príčiny a následku. To znamená, že pokiaľ by spoluvlastnícky podiel nepatril úpadcovi na základe nezákonného rozhodnutia, nebol by zaradený do jeho konkurznej podstaty a nedošlo by k jeho prevodu v rámci konkurzu kúpnu zmluvou z 27. mája 2005 uzatvorenou medzi správcom konkurznej podstaty (P. P.) a A. T.. Preto dospel k záveru, že nezákonným rozhodnutím došlo k zmenšeniu majetku navrhovateľov, nakoľko im v rámci konkurzu na majetok úpadcu ako veriteľom pohľadávok proti podstate bola vyplatená suma spolu vo výške 1 250 000 Sk (41 492,40 €), pričom rozdiel oproti hodnote ideálneho spoluvlastníckeho podielu 1/2 predstavuje sumu 1 651 560 Sk (54 821,75 €). Nárok uplatnený titulom ušlého zisku považoval súd za dôvodný len ku dňu začatia predmetného konania, t.j. k 2. marcu 2009, pretože nie je možné predpokladať trvanie nájmu (predmetných nehnuteľností) takú dlhú dobu do budúcnosti (do 30.6.2049). Podľa názoru súdu prvého stupňa nemožno ušlý zisk v uplatňovanej výške žiadať len na podklade samotnej predpokladanej existencie nájomného vzťahu. Preto navrhovateľom

priznal náhradu škody titulom ušlého zisku len vo výške 73 939,45 € (49,5 mesiacov x 1 493,73 €). K uplatňovanému nárastu cien nehnuteľností za uvedené obdobie súd neprihliadol, pretože navrhovatelia pri jeho vyčíslení vychádzali len z bázičného medziročného indexu cien nehnuteľností určených na bývanie za Slovenskú republiku, ktorý zverejnila Národná banka Slovenska a v danom prípade išlo o nebytové priestory prenajaté za účelom prevádzky lekárne. Súd priznal navrhovateľom aj uplatnený nárok titulom náhrady trov konania, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie vo výške 9 934,33 €. O úroku z omeškania rozhodol podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z.

Krajský súd v Žiline na odvolanie navrhovateľov a odporkyne rozsudkom z 9. novembra 2010 sp. zn. 5 Co 71/2010 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh zamietol a odporkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Po preskúmaní napadnutého rozsudku, obsahu spisu, po zopakovaní dokazovania výsluchom účastníkov konania a vyhodnotení vykonaného dokazovania podľa ustanovenia § 132 O.s.p. sa nestotožnil s právnym záverom prvostupňového súdu. V porovnaní s ním dospel k záveru, že neboli splnené zákonom stanovené podmienky zodpovednosti štátu za škodu uplatnenú navrhovateľmi podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu rozhodnutie Krajského súdu v Žiline zo 7. septembra 2004 sp. zn. 23 Co 61/2004 nie je možné chápať ako nezákonné rozhodnutie v zmysle uvedených ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. Nie každé rozhodnutie (mal na mysli právoplatné rozhodnutie druhostupňového orgánu) je možné považovať automaticky za nezákonné iba z toho dôvodu, že bolo zrušené príslušným nadriadeným orgánom. Zákon č. 514/2003 Z.z. ustanovuje ďalšiu podmienku, aby bolo možné sporné rozhodnutie označiť za nezákonné a tou je samotná nezákonnosť. Táto podmienka v prípade uvedeného rozhodnutia krajského súdu absentuje, lebo toto rozhodnutie nebolo zrušené pre nezákonnosť, ale pre iný právny názor vyslovený súdom, s ktorým sa dovolací súd nestotožnil. Samotný dovolací súd konštatoval, že rozsudok odvolacieho súdu je treba zrušiť, lebo je nesprávny. Nesprávnosť ale ešte neznamená nezákonnosť. Ani samotní navrhovatelia nevedeli zodpovedať na otázku, aký právny predpis súdy porušili. Napokon dovolací súd poukázal na to, že zodpovedanie otázky o začiatku plynutia premlčacej doby pre uplatnenie nároku spoluvlastníka na predkupné právo vyriešila súdno-aplikačná prax. Z toho vyplýva, že neexistuje právne ustanovenie, ktoré danú problematiku upravuje, ale že ide o súdno-aplikačnú prax, ktorá je jednotná v názore o plynutí

premlčacej doby v danom prípade. Súdno-aplikačná prax (ktorá je neustále vo vývoji obdobne ako legislatíva) znamená, že nemožno vyvrátiť ani potvrdiť, že v budúcnosti vzhľadom na meniace sa spoločensko-ekonomické podmienky, na ktoré reaguje spoločenská nadstavba, prinesie zásadne odlišnú súdno-aplikačnú prax, aká je v súčasnosti. Z uvedených dôvodov dospel aj k záveru o nedôvodnosti nároku uplatneného navrhovateľmi. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali dovolanie navrhovateľa. Navrhli rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietali nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Považovali za právne, ale aj občiansky a spoločensky neakceptovateľné pripustiť možnosť, aby súdy pod rúškom iného právneho názoru vyhlasovali rozhodnutia, ktorými by odníмали majetok občanom a súdy by za takéto, zjavne nesprávne a nezákonné rozhodnutia, nenesli zodpovednosť v podobe povinnosti nahradiť škodu spôsobenú takýmto (podľa ich názoru), zjavne nezákonnými rozhodnutiami. Tento názor plne korešponduje s citovanými nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky. Rozsudok krajského súdu je podľa nich príliš formalistický, pretože je nepochybne preukázané, že zrušeným rozsudkom krajského súdu došlo k vzniku škody a je povinnosťou súdov použiť výklad práva tak, aby neboli nielenže porušované ich základné práva, ale naopak, aby boli garantované.

Odporkyňa sa k dovolaniu nevyjadrila.

Okresná prokuratúra Ružomberok navrhla dovolanie zamietnuť, pretože rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny a zákonný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 242 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom

právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale aj v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ (dovolatelia) označil (označili), ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd, zaoberal sa dovolací súd aj otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Žiadna z týchto väd nebola v dovolaní namietaná a jej existenciu nezistil ani dovolací súd.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá (na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p.) nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Vadu tejto povahy dovolatelia nenamietali a ani dovolací súd vadu v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. nezistil.

Navrhovatelia v dovolaní namietali, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Predmetom konania je navrhovateľmi uplatnená náhrada škody, ktorá im mala vzniknúť rozhodnutiami, ktoré v občianskom súdnom konaní vydali sudy ako orgány štátu a ktoré rozhodnutia boli príslušným orgánom v dovolacom konaní ako nezákonné zrušené.

Pri závere o (ne)splnení predpokladov zodpovednosti odporkyne za škodu uplatnenú navrhovateľmi sudy nižších stupňov rozdielne posúdili otázku, či rozsudok Okresného súdu Ružomberok z 11. novembra 2003 č.k. 5 C 188/02-220, ktorým súd vyslovil neplatnosť kúpnej zmluvy uzavretej medzi predávajúcim P. a odporcami 2/ až 6/ (v danom konaní navrhovateľmi 1/ až 5/) ako kupujúcimi, ktorej predmetom bola špecifikovaná nehnuteľnosť, z dôvodu porušenia zákonného predkupného práva podielovej spoluvlastníčky A. T. v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo 7. septembra 2004 sp. zn. 23 Co 61/04 a ktoré boli zrušené rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. novembra 2005 sp. zn. 1 Cdo 27/2005 z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia otázky začiatku plynutia premlčacej doby pre uplatnenie nároku spoluvlastníka na predkupné právo, (nie) je nezákonným rozhodnutím. V porovnaní so súdom prvého stupňa odvolací súd dospel k záveru, že tieto rozhodnutia nemožno považovať za nezákonné rozhodnutia v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., a z neho vyplývajúcejmu záveru o nesplnení zákonných predpokladov zodpovednosti za škodu podľa tohto zákona.

Podstatným v preskúmvanej veci bolo teda posúdenie, či uvedené rozhodnutia súdov (prvostupňového i odvolacieho), ktoré boli Najvyšším súdom Slovenskej republiky ako súdom dovolacím (príslušným orgánom) zrušené z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci s tým, že vec bola vrátená (prvostupňovému súdu) na ďalšie konanie, sú nezákonnými rozhodnutiami.

V súlade s ustanovením čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom. Uvedené ustanovenie posilňuje ustanovenie § 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, podľa ktorého každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup. Úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je podrobnejšie upravená v zákone č. 514/2003 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2004 (a ktorým bol zrušený zákon č. 58/1969 Zb.

o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom).

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci

a/ nezákonným rozhodnutím,

b/ nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením slobody, alebo

c/ rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo

d/ nesprávnym úradným postupom.

Podľa ods. 2 tohto ustanovenia zodpovednosti podľa ods. 1 sa nemožno zbaviť.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak škoda vznikla v občianskom súdnom konaní alebo v trestnom konaní a ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

Podľa § 6 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu. Právo podľa ods. 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred

predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len žiadosť) s príslušným orgánom podľa § 4 a § 11.

Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. náhrada škody zahŕňa aj náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

Pre vznik nároku na náhradu škody treba preukázať existenciu základných predpokladov vzniku zodpovednosti, teda samotná existencia škody ešte takúto zodpovednosť nezakladá. Nevyhnutnými predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu sú : 1/ subjekt (orgán štátu), 2/ predmet (nezákonným rozhodnutím porušený právny vzťah), 3/ správanie subjektu (jeho rozhodnutie), 4/ výsledok spočívajúci v škode, 5/ príčinná súvislosť medzi správaním (rozhodnutím) a výsledkom (škodou) a 6/ protiprávnosť – nezákonnosť. Pre vznik zodpovednosti musia byť splnené všetky zákonom vyžadované podmienky. Poškodený musí využiť možnosť podať proti rozhodnutiu odvolanie, ktorá podmienka v preskúmanom prípade bola splnená a musí ísť o rozhodnutie právoplatné (ktorá podmienka bola taktiež splnená), pretože len právoplatné rozhodnutie zakladá zodpovednosť. Bola splnená aj podmienka zrušenia právoplatného rozhodnutia príslušným orgánom (dovolacím súdom) a podmienka prerokovania nároku na náhradu škody s príslušným orgánom.

V preskúmanej veci odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a návrh (na náhradu škody) zamietol z toho dôvodu, že nepovažoval zrušené rozhodnutie (druhostupňového súdu) za nezákonné.

Zodpovednosť štátu, ako správne konšatoval aj odvolací súd, vzniká len z rozhodnutia, ktoré je nezákonné. Odvolací súd (na rozdiel od súdu prvého stupňa) pojem nezákonnosti rozhodnutia v danej veci nesprávne vyložil.

Pojem nezákonnosti nie je v zákone č. 514/2003 Z.z. definovaný. Zákonnosť či nezákonnosť rozhodnutia je vo všeobecnosti otázkou súladu rozhodnutia s objektívnym právom. Teda aj napriek tomu, že zákon č. 514/2003 Z.z. nedefinuje, čo sa považuje za nezákonné rozhodnutie, je možné konštatovať, že pod nezákonným rozhodnutím sa rozumie akékoľvek rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré je v rozpore s právnym poriadkom Slovenskej republiky alebo záväzkami Slovenskej republiky, vyplývajúcimi z platnej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná. Právna úprava osobitne ani neupravuje, či nezákonnosť rozhodnutia musí byť výslovne konštatovaná v zrušujúcom rozhodnutí (vo výroku alebo jeho odôvodnení), ale podľa názoru dovolacieho súdu, pokiaľ príslušný orgán určité rozhodnutie zrušil (zmenil) z dôvodov uvedených v odôvodnení rozhodnutia, možno uzavrieť, že sa tak mohlo stať jedine z dôvodu jeho rozporu s platnými právnymi predpismi, teda z dôvodu jeho nezákonnosti. Potom tak rozhodnutie, ktoré bolo zrušené z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, z dôvodu nesprávne alebo nedostatočne zisteného skutkového stavu ako i z dôvodu vady konania je nezákonné a za splnenia ostatných zákonných podmienok môže zakladať zodpovednosť štátu za škodu, ktorá prípadne z takéhoto rozhodnutia účastníkovi vznikla. Pokiaľ odvolací súd dospel k opačnému záveru, jeho záver nie je správny.

Ak v preskúmvanej veci príslušný orgán, ktorým Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd nepochybne bol, zrušil právoplatné rozhodnutie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, možno dospieť k záveru, že ho zrušil z dôvodu jeho nezákonnosti, pretože takéto rozhodnutie (ktoré vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci) je v rozpore s objektívnym právom, s príslušnými právnymi predpismi, teda je nezákonné. Otázkou nezákonnosti súdy nemôžu (v konaní o náhradu škody uplatňovanú titulom nezákonného rozhodnutia) riešiť ako otázku predbežnú, lebo ju už vyriešil orgán v zrušujúcom rozhodnutí, ktorého právny názor musí rešpektovať tak súd, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, ako aj súd rozhodujúci o náhrade škody. Pre súd, rozhodujúci o náhrade škody je potom takéto rozhodnutie záväzné a súd musí vychádzať zo zistenej nezákonnosti príslušným orgánom (vyjadrenej tým, že rozhodnutie ruší alebo mení), v danej veci zo zrušujúceho rozhodnutia z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci.

Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd v preskúmvanej veci nesprávne vyložil pojem nezákonnosti rozhodnutia a tým dospel aj k nesprávnemu záveru o neexistencii nezákonného rozhodnutia ako jedného z kumulatívne stanovených zákonných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Úlohou odvolacieho súdu bude preto preskúmať aj (ne)správnosť záverov prvostupňového súdu o splnení ďalších predpokladov zodpovednosti odporkyne za škodu, teda, či škoda navrhovateľom vznikla a či je daná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vzniknutou škodou. Týmito podmienkami sa odvolací súd po tom, čo dospel k záveru, že rozhodnutie nie je nezákonné, nezaoberal. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné zdôrazniť, že o vzťah príčinnej súvislosti ide, ak škoda vznikla následkom nezákonného rozhodnutia, teda ak je nezákonné rozhodnutie a škoda vo vzájomnom pomere príčiny a následku, a teda ak je preukázané, že nebyť nezákonného rozhodnutia, ku škode by nedošlo. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nevzniká, príčinou škody môže byť len tá skutočnosť, že bez nej by škodný následok nevznikol. Pritom nemusí ísť o príčinu jedinú, stačí, ak ide o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, o ktorého odškodnenie ide, a to o príčinu podstatnú.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedených dôvodov napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. marca 2012

Za správnosť vyhotovenia :

Jarmila Uhlířová

JUDr. Daniela Švecová, v.r.

predsedníčka senátu